

צח:

גיד הנשה פרק שביעי חולין

עין משפט
גרי מצוה

א (מ"י) מיט' הסלמת
משנה הקדומת הלכות טו:
פ"ב מ"י פטוי' וזכרים
מלכות אלוהים
הלכה כל (טו) טע"י י"ד
סימן טע ספ"ח:

שיטת מקובצת:

6) דעם האל מחבשלת:
7) וללישנא קמא
8) ולישנא לת"ק דבקרירה
9) ולישנא לת"ק דבקרירה
10) דהא ק"מ לן
11) כהו מאחרי רביש: 12) אל
מרבנן בעינן ששים והבי
נמי שמעינן: 13) דרובה
לומר דטעם בעיקר דקאמר
ל"ט טעם גמור הוא אל
טעם לן דהו קאמר דהא
בטל כק"ו וסי' וכו' היג
אמר בקדשים ואיניג'רבי:
14) אף כשאר קדשים כק"ו
וסי' כדורע בשלה:

רבינו גרשום:

אין בשלה אלא שלימה.
כלומר ללישנא קמא
שלימה שלימה תבטל
על האל כלומר חתך
הכל מה שבתלה עומה
האל. ואיבעית חיובא
דכ"ע מחתך חתך לה
ובטל לה. מי סבר
בחרו א"ל וכו' רש"י
והו סבר בקרירה להו
זמור וכו'. ומא דקאמר
אין בשלה אלא שלימה
דלישנא טהור לוי ובטלה
בקרירה להו. ללישנא
קמא אליבא דרבוי הכל
למנוח מן הוזהר בשלה
ר' יוחאי בר אבא בשם
ר' שמאל בר בר יוחאי
במאה. מאן דאמר כששים
קסבר כלומר בשר ועצמות
ולא ורי אלא ששים
לוי טעם גמור לוי כי כל
בשר ורי הוא ליה לה
האל אלא כששים ונמרון
מיניה דאיסור תבטל עם
היתר ולא נאסר היתר.
קסבר בשר לבשרי מעט
משערי' בו דבורע מעט
בשר בו וריה כאל
מאה חלקים בשר כבורע:
מיתבי וכו' היתר הבא
מכלל איסור. כלומר הוזהר
שבתשל עם האיל וכו'
היתר הבא מכלל איסור
שחורע מוקדשין ואין
מותר לישראל ששתה
לכתן רוא והאל יש
חולין תבטל עמו ואספי' כל
מותר לישראל למעטי
מאי לא למעטי בו
כלומר לאו למעטי כל
איסורין שבתורה שאם
תבטל עם היתר שאסור
אפי' ששים. אמר אבי
לא צריכא לר' יהודה
כו'. כלומר הא דתנן
זהו היתר הבא מכלל
איסור לאו למעט כל
איסורין שבתורה. אלא לר'
יהודה איצטריך לומרנא.
וליגמר מיניה ר' לוימה
לומר הוזהר בשלה דבמה
התם בטל אפי' שהוא
מין במינו כן יהו בטלין
כל איסורין שבתורה איצט'
דמיין במינו. הא גלי רחמנא
ולתק הבתן מרם העיר
כו' כלומר שמיטה העיר
וכע"ז דם הפר מרובה
מבשרה וכו' לקרנות המזבח
מזכיר הכתוב דהשעיר
כדם הפר שהוא מין השעיר
ולא בטל ומיטה גמור
ר' יהודה דתין כמיט'
לא בטל:

אין בשלה אלא שלימה. פירש בקונטרס דלא נמפרש בלחה
לשון ונראה לפרש דמשמע בשלה כמו שכל לר"ד דגושה
ומפיק ה"א כמו שיש לה כלומר כמו שיש: דברוי' ע"ש
בהרי א"י מבשיל אה. לדין מקרא יולא מידי פשוטו אבל לאיכא
דלמרי דנקדרה אחרת מבשיל לה
למנא קמא מוילא אותו מידי פשוטו:
כ"ד סבר מחתך אה והדר מבשיל אה.
פירש בקונטרס דהיינו מ"ק
ושלימה דקאמר היינו לדין מחתכין
לחמיכות והשתא לא היו מר סבר
קמא ללישנא קמא כמ"ס קמא דאיכא
דלמרי דהו ר"ש ונראה לפרש מר
סבר מחתך לה והדר מבשיל לה היינו
ר"ש בן יוחאי אבל מ"ק סבר דמבשיל
והדר מחתך והיינו שלימה דקאמר
שתא מחבנת לאחר גישול והשתא
הו מר סבר קמא ר"ש בן יוחאי
כמו לאיך לישנא ומייה ללישנא
בתרא דרין לומר שלימה היינו שלא
ימחנה מחיכות:

ומאן דאמר כששים סבר בשר
ועצמות בו. ללו דרשא
גמורה היא למילף מינה לענין מין
בשאינו מיני דטעם בעיקר דלורייתא
דהכל מין נמינו הוא דמדלורייתא
בעיניה ברובה פקדו כששים ומאה
קבלה הימה בלל וחסמיה אהאי
קרא ומכל מקום פריך שפיר מהא
דמינו וכו' היתר הכל מכלל איסור
משמע שיש כחן היתר דעלמא
אסור כיוצא בו: לאו אשעיו ב' א
איסורין שבתורה. ולי' ומאי קושיא
דילמא היינו דוקא לענין שאין
מבטלין איסור לכתמיה והכל שרי
וי"ל דלשון זהו היתר הנשא מכלל
איסור משמע מכלל דבר האסור
לאיכיל: מאן חיות דגמרינן טהא בו. וזף על גב דלחומרא
מקשינן כיון דאיכא לאוקומי קרא דדס הפר בעולין כרבנן בהקומן
רבה (מנחות דף כ"ג:) אית לן למילף מוזהר בשלה אש"ג לוקולא וכן
בסמוך פריך (ט) דלדרבה יגמר מהכא לוקולא דאיכא לאוקומי
קרא דחטאת למר ומאה למר פוסק הטעם ואסמכיהו נמי אלא קרא ועוד
שליש מינין (גיר דף ט"ו): לחומרא גמרינן דמדלורייתא
ברובה בשר. ולי' הא תינה בנינו אבל בשאינו מינו לא בטיל
דטעם בעיקר דלורייתא וי"ל דלאו דרשא גמורה היא כדפרישית
ולענין מין נמינו גמרינן לחומרא ובשאינו מינו קים להו דביות
מששים למר ומאה למר פוסק הטעם ואסמכיהו נמי אלא קרא ועוד
דומינן פוסק נפחות מששים או ממאה א"כ הא דילפינן לאסור עד
ששים ומאה חומרא בעלמא הוא: ר"ב אפי' א נצרכא א"א
אשעם בעיקר דבקרשים אסור. פירש בקונטרס דהו למעוטי שאר
קדשים אבל חולין שפיר ילפינן מיניה למאה וששים דמדלורייתא בעלי
ברוב וילפינן מהכא להחמיר דלא ליבטל אלא נמאה וששים משמע
דר"ל דטעם בעיקר דקאמר לאו ו' לטעם גמור הוא דהא בטיל נמאה
וששים אלא טעם כל דהו קאמר וס' ל"ל דכ"ג אסור בקדשים וע"ג
דלא הו אלא משאו וכו' פריך וליגמר מיניה היינו דלישתרו אה (ט) כ"ד
קדשים בק' וס' כדורע בשלה והשתא תימה כיון דהכל לא איירי
בעטם גמור אלא בכל שהוא מי דחקו לפרש דרבה אית ליה טעם
בעיקר בחולין לאו דלורייתא כיון דהכל לא איירי בעטם גמור אלא
בכל שהוא כדפרישית ועוד תימה דעל כרחיך אין כל שהו אסור
בקדשים דלא אסר בשמהו אלא עולין דוקא לרבנן בעיני לר'
יהודה כדלמרינן כהדיא דבנקומן רבה (מנחות דף כ"ג:) וכו' כ"ב
ואכלן פטור וקאמר שמע מינה נתן טעם ברוב לאו דלורייתא אלמא משמע דלפילו כדי נמינת טעם לא אסר בנינו חרוע בשלה וחטאת
דשמעתינן נמינו עסקינן ועוד אמר בהקומן רבה (מנחות דף כ"ג:) שתי מנחות (ש) שנקמנו ותבעדו דבעל ברוב לרבנן דלמרי מין בנינו בטיל
אלמא אין כל שהוא אסור בקדשים וכן כנמה דוכתן ונראה לפרש דהכל איירי בעטם גמור דבקדשים אסור מקרא דחטאת והוא הדין
דבחולין אסור מקרא דמשרת אלא נקט קדשים משום דכדורע בשלה דהו קדשים קאי והכל שרי דפעמים שחורע ומקתא מן האיל
הו חוץ לרובע ועומן הוזהר טעם גמור שחורע ויחונן נמי שיש משמנות חרוע הרבה לאו אותו מקתא עד שלא יאה רובע באתו
מקתא לבעול ובכל ענין שיבטל היתר הכתוב ורבה לא פליג אר' יוחנן דמשרת אהא לטעם בעיקר ודרשה גמורה היא ולא אסמכתא
דמד"ע דשמע לרבנן דדרש לה להיתר מנטרף לאיסור דלקי והו הדין דלרבנן דמוקי לה לטעם בעיקר נמי לקי והו דלמרי אביי
בפרק כל הבשר (דף קמ"ד ק"ה) ש"מ טעמו ולא ממשו בעלמא דלורייתא דהו דרבנן מבשר כחלב מאי טעמא לא גמרינן להו דחדוש הוא א'
חדוש הוא וע"ג דליכא נתן טעם נמי אמר ר' יצ' רבה דר' גישול אסרה מורה פירוש לעולם דרבנן התם ידחו בשלה הוא כלומר מאי
לא מתיק ובפרק בתרא דמסכת ע"ו (דף ס"ו) דלמרי רבי יוחנן טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו ו' ויחינו בעלמא דמדלורייתא ברובה
בטל וטעמו וממשו דקאמר התם דלוקין כגון שהאיסור בעין ומכירו וכו' קמני טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו
ה"ה אפילו טעמו וממשו אס אין מכירו אלא מילתא דפסיקא נקט בכל ענין אי נמי נקט ולא ממשו לרבותא דאפי' אסור
ועוד

אין בשלה אלא שלימה. לא נמפרש בלחה פ"ק ור"ש:
כדי איל מבשיל לה. לדין מקרא יולא מידי פשוטו וקרא משמע
דעם האיל אומבשיל: מ"ק סבר מחתך לה. מן האל והדר מבשיל לה
כהדיא ואשמועינן שלימה מבשלה ואינו מחתכה לחיכות. ור"ש אהא
לאשמועינן דכמות שיהא מחבנת
לאיל מבשלה: ללישנא קמא כו'.
והשתא קא מפייה למיחא דלמרי
לעיל ושניהם לא למדוה. ללישנא קמא
דלוקמינן דבין מ"ק ובין ר"ש כהדי
איל מבשיל לה ילפי הכך אמוראי
לעיל מוזהר בשלה אליבא דרבני
הכל: וללישנא בתרא. אולדלוקמינן
מ"ק דנקדרה אחרת מבשיל לה ילפי
מלתייהו מד"ר"ש דחזינן דבשיל היתר
כהדי איסור וכו' ע"ש הרבה
וכשר מועט (ט) שהכתף אינו כלל
זרוע דתנן בפרק הורוע (לקמן דף
קל"ד:) חיזיה זרוע מן הפרק של
ארכובה עד (ג) צ"ג של יד אשפולדיו:
בשר ועלס. זרוע: כהדי כשר
ועלמוס. דליל משערינן וקיס להו
לרבנן דששים אילת ושעריה רחמנא:
ומ"ד מאה. סבר ע"ש לא בעיא
לשעוריה דהא לא פליט טעמא מינה
וכי משערת בשר זרוע כהדי בשר
דאיל איכא מאה: וכו' כ"ס.
היגמר מכלל איסור שרי בטל איל
מן הוזהר והמירו לך הכתוב: לאו
למעוטי שאר איסורים. דלא ילפינן
להו מיניה: לא נצרכא. הא וכו':
אלא לרבי יבוסה דאמר. בנמינות
(דף כ"ג:) מין נמינו לא בטיל והאי
איל בטיל להכי אמר זהו דלא ילפינן
מיניה דליבטל מין נמינו אבל מין
בשאינו מינו ילפינן מיניה למאה
וששים למר כדלית ליה ולמר כדלית

ליה: וליגמר מיניה. לנטולי מין נמינו: ולקח מרס הפר
ומרס השעיר. כהדי מות גבי קרנות מונח הפנימי וקסבר
רבי יהודה שמערה דס שניהם לכלי אחד והדר ידוע שדס הפר
מרוכה מרס השעיר וקרי ליה דס השעיר אלמא לא מבטל ליה:
הוא. דלכתמיה (ט) היתר לנטול האיסור: אנו אן. הא
דגמרינן מיניה מאה או ששים קולא הוא דתימא חדוש הוא דחדש
רחמנא וחקילי גביה ולא גמרינן מיניה: הא חומרא היא. דלא
תימא ליבטול ברובה וחומרא שפיר גמרינן מיניה דכ"ש הוא ומה
איל מיר דחקיל גביה לא חקיל אלא נמאה או בששים כ"ש באיסורי
אחריני: דמדלורייתא. כלומר אי לאו נמאה גמרינן ומשוינן בטיל
טעם כשאר בעולי דלורייתא ברובה הוה לן לנטולי כדכתיב (שמות כג)
אחרי רבים להטות: לטעם בעיקר. נתן טעם קיס לן דלמסור
בקדשים בעיקר ממשו של איסור ואלהא מילתא קמני זהו למעוטי שאר
קדשים אבל חולין שפיר גמרינן מיניה למאה וששים דהו קיס ל' ד'
מאחרי רבים להטות דבעולי ברובה וילפינן מהכא להחמיר דלא ליבטיל
אלא אבמאה ורבה לית ליה טעם בעיקר בחולין כדמפרש ואיל
מדלורייתא ברובה בטיל אלא מדרבנן (ו) והכי נמי שמעינן ליה לר'
יוחנן דמסכת ע"ו (דף ס"ו) כל שטעמו ולא ממשו אין לוקין עליו. והא
דילפינן ליה בפסחים (מה). מגזיר ומשרתו ליתן טעם בעיקר סביבא
להו אמוראי בתראי דאסמכתא בעלמא הוא ולא מילף הוא דהו להו
מזר וגעוילי בעובדי כוכבים ז' כחזינן הנאין כחחד אז נמי געוילי
בעובדי כוכבים חדוש הוא כדלמרינן התם ומשרת להיתר מנטרף לאיסור:
וליגמר

אין בשלה אלא שלימה. לא נמפרש בלחה פ"ק ור"ש:
כדי איל מבשיל לה. לדין מקרא יולא מידי פשוטו וקרא משמע
דעם האיל אומבשיל: מ"ק סבר מחתך לה. מן האל והדר מבשיל לה
כהדיא ואשמועינן שלימה מבשלה ואינו מחתכה לחיכות. ור"ש אהא
לאשמועינן דכמות שיהא מחבנת
לאיל מבשלה: ללישנא קמא כו'.
והשתא קא מפייה למיחא דלמרי
לעיל ושניהם לא למדוה. ללישנא קמא
דלוקמינן דבין מ"ק ובין ר"ש כהדי
איל מבשיל לה ילפי הכך אמוראי
לעיל מוזהר בשלה אליבא דרבני
הכל: וללישנא בתרא. אולדלוקמינן
מ"ק דנקדרה אחרת מבשיל לה ילפי
מלתייהו מד"ר"ש דחזינן דבשיל היתר
כהדי איסור וכו' ע"ש הרבה
וכשר מועט (ט) שהכתף אינו כלל
זרוע דתנן בפרק הורוע (לקמן דף
קל"ד:) חיזיה זרוע מן הפרק של
ארכובה עד (ג) צ"ג של יד אשפולדיו:
בשר ועלס. זרוע: כהדי כשר
ועלמוס. דליל משערינן וקיס להו
לרבנן דששים אילת ושעריה רחמנא:
ומ"ד מאה. סבר ע"ש לא בעיא
לשעוריה דהא לא פליט טעמא מינה
וכי משערת בשר זרוע כהדי בשר
דאיל איכא מאה: וכו' כ"ס.
היגמר מכלל איסור שרי בטל איל
מן הוזהר והמירו לך הכתוב: לאו
למעוטי שאר איסורים. דלא ילפינן
להו מיניה: לא נצרכא. הא וכו':
אלא לרבי יבוסה דאמר. בנמינות
(דף כ"ג:) מין נמינו לא בטיל והאי
איל בטיל להכי אמר זהו דלא ילפינן
מיניה דליבטל מין נמינו אבל מין
בשאינו מינו ילפינן מיניה למאה
וששים למר כדלית ליה ולמר כדלית

מסורת הש"ס

6) ולקמן ק' וי"ג:
7) ספחים מד... 8) וי"ג
9) מ"ק נמחת פ"ג ד"ה מה
10) חולין וי"ג וזכרים לת.
11) ד"ה ח"ב. 12) וי"ג ק"ה.
13) וי"ג כהדי וששים.
14) וי"ג כהדי וי"ג (1) וי"ג כהדי
קדשים. 15) וי"ג של
קמלי. 16) וי"ג ליה.
17) וי"ג ליה.

תורה אור הש"ס

1. ויצא אל המזבח אשר
לפני יי וכו' ע"ז וליק
מדם הפר ויזרע השעיר
ותן על קרנות המזבח
סביב: ויקרא טו ז'
ז'

הנהגות הב"ה

א) ה"ה ד"ה ולישנא
בתרא וי"ג וי"ג מועט.
ב) ד"ה ד"ה וי"ג וליק
אם את מילתין עמית
מחורעין כן כ"כ מילתא
מחילא וי"ג אין בו מלה
אבל כ"כ מילתא פ"ג מיניס
נמתיין מחיל קיפאי וי"ג דף
שנמתיין וי"ג חן מנשרפין
מ"מ (אין) עמית איל
מנשרפין וי"ג א"ל ליה
שפירי' שחורע כהדי מועט
וקיל יין נמיר פ"ג נשא
דף ד"ה ע"ג: (ב) ד"ה
חדוש וי"ג הוזהר לנטול:
(ג) ד"ה ד"ה מ"י וי"ג
פרק אדרבה דגמרינן:

אפי' רש"י

אשפולדיו. ע"ש הש"ס